

Koers toekomst

Gebiedsondersteuningsnetwerken

Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vanaf 2027

Groningen, maart 2025

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Aandachtspunten toekomst	4
2.1	Aandachtspunten stakeholders	4
2.2	Opgaven en ontwikkelingen	5
3.	Koers toekomst.....	8
3.1	Selectie aanbieders.....	8
3.2	Omvang opdracht en aandachtspunten opdracht.....	8
3.3	Taakgerichte financiering.....	9
3.4	Transformatie ondersteuning of ontwikkelopdracht.....	11
3.4.1	Laagdrempelig aanbod	11
3.4.2	Ontwikkelpotentie en mogelijkheden gebied	13
3.5	Toegang.....	15
3.6	Relatie gemeente en aanbieders	16

1. Inleiding

Als gemeente streven we naar een inclusieve samenleving waarin alle inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Waar iedereen gelijkwaardig en zo optimaal als mogelijk kan deelnemen aan de samenleving. Sommige inwoners hebben daarbij (tijdelijk) ondersteuning nodig. Denk aan mensen met een psychische kwetsbaarheid, verstandelijke beperking en kwetsbare ouderen. Deze ondersteuning wordt in opdracht van de gemeente uitgevoerd door verschillende aanbieders.

Met ingang van 2019 is een heel andere opzet van kracht. In de nota 'Terugblik 2019 – 2023 gebiedsondersteuningsnetwerken' hebben we uitgebreid teruggeblikt op de jaren 2019 t/m 2023. Alles overziend zijn we heel tevreden over de uitwerking van de nieuwe opzet in de praktijk.

De overeenkomsten met de aanbieders lopen nog t/m 31 december 2026. Voor de periode vanaf 1 januari 2027 zullen we nieuwe overeenkomsten afsluiten. Dit doen we via een aanbesteding.

We kijken in deze nota daarom vooruit naar de toekomst.

In het najaar van 2024 hebben we met diverse stakeholders teruggekeken op de afgelopen jaren en tegelijkertijd vooruitgekeken naar de toekomst. Welke opgaven en ontwikkelingen zien we op ons afkomen en wat willen we daarmee?

Zo zijn we in gesprek gegaan met de gemeenteraad, Adviesgroep Sociaal Domein gemeente Groningen en Werkgroep Toegankelijk Groningen, WIJ Groningen en de aanbieders.

De input hebben we meegenomen bij het maken van deze nota over de toekomst. We willen de inhoud in het voorjaar van 2025 opnieuw met hen bespreken.

Vanwege de tevredenheid met de huidige opzet streven we niet naar grote en ingrijpende wijzigingen, maar naar aanscherpingen daar waar nodig en gewenst.

Na de bespreking van deze nota willen we in juli 2025 een definitief besluit nemen over de koers voor de toekomst. Daarna kan de voorbereiding voor de realisatie ervan starten.

2. Aandachtspunten toekomst

2.1 Aandachtspunten stakeholders

In ons gesprek met de gemeenteraad, WIJ Groningen, aanbieders en de Adviesgroep Sociaal Domein gemeente Groningen en Werkgroep Toegankelijk Groningen hebben we verschillende aandachtspunten voor de toekomst gekregen waar we hieronder op ingaan.

Gemeenteraad

In het najaar van 2024 is de 'Terugblik 2019 – 2023 gebiedsondersteuningsnetwerken' met de gemeenteraad besproken. Bij het onderdeel sociale activering heeft de raad aangegeven dat het van belang is dat sociale activering beschikbaar blijft voor alle inwoners die daarbij gebaat zijn. Ook is de raad van mening dat bij het toekomstperspectief gekeken moet worden naar de groep jongvolwassenen die ondersteuning nodig hebben, omdat ze vastlopen in het onderwijs. Verder is door meerdere fracties aangegeven dat de keuzemogelijkheid van inwoners van belang blijft.

Tot slot is bepleit dat de toegestane overwinsten zo klein mogelijk moeten zijn.

De Adviesgroep Sociaal Domein gemeente Groningen en Werkgroep Toegankelijk Groningen

Beide adviesorganen hebben aangegeven te hechten aan een divers aanbod; hiervoor blijven onderaannemers van belang.

Daarnaast moeten aanbieders oog hebben voor de ontwikkeling van de deelnemers.

Verder is gewezen op de groeiende groep zelfstandig wonende ouderen. Ook voor hen moet er voldoende ondersteuning zijn.

M.b.t. de herstelacademies voor psychisch kwetsbare mensen is de werkgroep Toegankelijk Groningen geen voorstander van aparte voorzieningen voor hen. Bepleit is ook deze groep zoveel mogelijk te integreren in voorzieningen voor een bredere doelgroep.

Aanbieders

In het gesprek met de aanbieders over de toekomst geven zij desgevraagd aan dat de transformatie van de ondersteuning nog niet klaar is. Er is nog groei mogelijk in de omvang van de ondersteuning in de vorm van een beschikkingsvrije voorzieningen. Daar kan ook in de periode voorafgaand aan 2027 aan gewerkt worden.

Wat opvalt is dat er in toenemende mate een beroep wordt gedaan op ondersteuning door jongvolwassenen met een psychische kwetsbaarheid.

Verder speelt de vergrijzing. De indruk bij de aanbieders is dat de ouderen van nu minder behoefte hebben aan traditionele dagbesteding, maar meer aan laagdrempelige plekken voor ontmoeting.

Een grote opgave voor de toekomst is de krapte op de arbeidsmarkt.

Opgave is ook om in te zetten op collectieve ondersteuning. Dit is een grote omslag. Voor WIJ Groningen betekent dit dat zij inwoners wijzen op de collectieve aanpak. Het vraagt ook om nieuwe vormen van contracteren en samenwerken tussen hoofaanbieders en onderaannemers. Ook voor het personeel dat de begeleiding biedt, betekent dit een andere manier van werken.

Tot slot is de uitdaging om gebruik te maken van digitale mogelijkheden die er zijn. Zo zijn er diverse apps en websites waarvan gebruik gemaakt kan worden bij de ondersteuning of die daar een mooie aanvulling op zijn. Voorbeelden zijn apps en websites die ondersteunen bij het structureren en plannen of het omgaan met mentale kwetsbaarheid.

WIJ Groningen

WIJ Groningen is tevreden over de opgebouwde samenwerking met de huidige aanbieders. Beide partijen moesten in het begin wennen aan de nieuwe opzet. Gaandeweg de tijd is er een solide samenwerking ontstaan. De huidige werkwijze ziet WIJ Groningen daarom graag voortgezet. Daarbij leidt WIJ Groningen niet alleen toe naar aanbod waarvoor een beschikking nodig is, maar ook naar

aanbod waarvoor dat niet nodig is. De meerwaarde is dat WIJ Groningen inwoners met een brede blik benadert.

Voor de toekomst geeft WIJ Groningen aan dat het gewenst is dat de volumes aan beschikkingsvrij aanbod meer gelijkgetrokken worden per gebied. Dit maakt het voor WIJ Groningen makkelijker om de medewerkers van de verschillende WIJ-teams aan te sturen en te helpen bij hun werk.

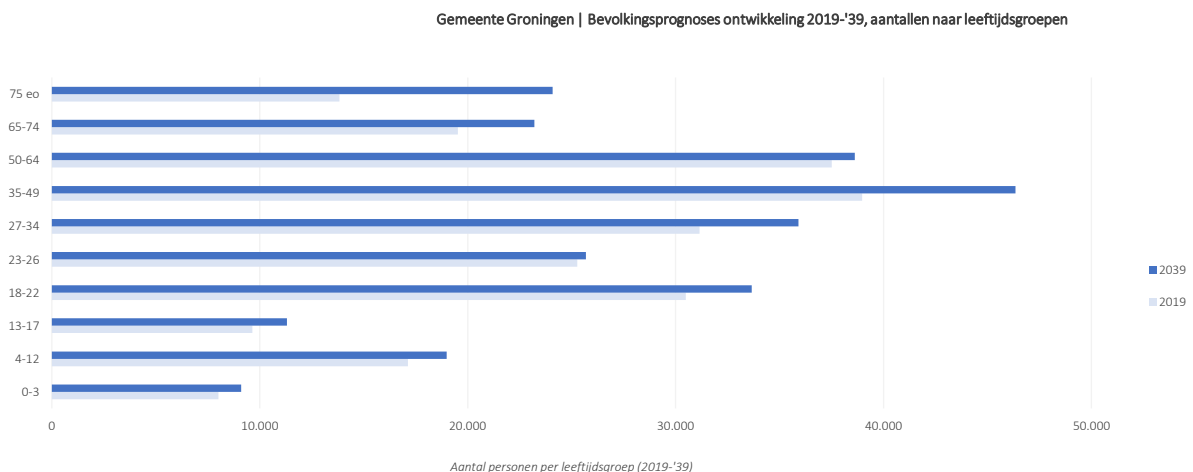
Verder is het wenselijk dat de rollen van WIJ Groningen en de aanbieders bij de ontwikkeling en borging van maatschappelijke initiatieven in de stukken voor de aanbesteding opgenomen worden. WIJ Groningen heeft een faciliterende rol bij de ontwikkeling ervan en laat een initiatief los wanneer deze bestendig is. Wanneer het een initiatief is dat de Wmo begeleiding raakt zijn de aanbieders in navolging daarop aan zet.

2.2 Opgaven en ontwikkelingen

Voor de toekomst zijn ontwikkelingen m.b.t. gezondheid, vergrijzing en langer thuis relevant voor die de Wmo begeleiding. Hieronder geven we in het kort aan waar het om gaat.

Vergrijzing en langer thuis

Net als in de rest van het land is de gemeente Groningen aan het vergrijzen. Vooral de groep inwoners van 75 jaar en ouder stijgt in de komende jaren. Bij de dagbesteding en begeleiding (waarvoor een beschikking nodig is) heeft dit tot nu toe niet geleid tot een stijging in het beroep op ondersteuning in de hoogste leeftijdscategorieën. De meeste inwoners met dagbesteding en begeleiding (met een beschikking) zitten in de leeftijdscategorieën 27-34, 35-49 en 50-64 jaar.

Een aantal jaren geleden heeft het Rijk de omvang van de intramurale zorg in de verpleeghuizen bevroren. Ouderen wonen daardoor langer thuis.

Daarbij kunnen ouderen een beroep doen op intensievere zorg vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) via de zogenaamde 'pakketten thuis'. Deze zorg wordt geleverd door ouderenorganisaties verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT).

Foto Oosterparkheem

De bovenstaande vergrijzing en de 'extramuralisering' van de ouderenzorg vormt een belangrijk onderdeel van de woonzorgopgave. Vanuit de visie op wonen, samenleving en zorg 2022-2030 werkt de gemeente samen met woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, het zorgkantoor en zorgaanbieders aan de doelen van het bijbehorende uitvoeringsplan.

De realisatie van voldoende geschikt woningaanbod maakt daar onderdeel van uit. Ambitie is om daarbinnen zogenaamde woonleefconcepten met zorgzame gemeenschappen te realiseren.

Gemeenschappen die ook voor de buurt van betekenis zijn en daarmee in verbinding staan.

Op dit moment wordt op een aantal plekken van geclusterd woningaanbod voor ouderen gewerkt aan dit concept. Streven is dat hier een mix aan bewoners woont; vragers en dragers. Dat betekent dat er niet alleen ouderen met een intensieve zorgvraag wonen (Wlz), maar ook ouderen of andere doelgroepen zonder of met een lichtere ondersteuningsbehoefte (Wmo en/of Zorgverzekeringswet). Deze laatste groep raakt de Wmo begeleiding (zie 3.4.2).

Gemeente, ouderenorganisaties VVT en woningcorporaties en andere partners werken daarbij samen om welzijn (o.a. ontmoeten), ondersteuning en zorg te organiseren zodat mensen langer en vitaler zelfstandig kunnen wonen.

Met name het ontwikkelen, onderhouden en borgen van een zo zelfredzaam mogelijke gemeenschap is een nieuw element in het geheel waarvoor afspraken nodig zijn tussen alle partijen over de fysieke en organisatorische faciliteiten die nodig zijn voor de ontwikkeling van de gemeenschap en de borging voor de lange termijn.

Gezondheid

In het kader van het in 2022 afgesloten Integraal Zorg Akkoord (IZA) is onder verantwoordelijkheid van het bestuurlijk netwerk Gezond Groningen (van partijen uit het medisch en sociaal domein) in 2023 het regioplan 'Gezonde Groningers, Gezonde zorg' tot stand gekomen.

Dit plan kent vijf actielijnen:

- Meer doen met beschikbare middelen
- Meer preventie, welzijn en samenleving
- Beschikbaarheid van data en monitoring
- Professionals van de toekomst
- Mentale gezondheid.

Doel is grote gezondheidsverschillen door welvaart, afkomst of sociaaleconomische positie te verkleinen, de mentale gezondheid te verbeteren, de medische zorgvraag te beperken en de toenemende schaarste aan personeel te beheersen.

Omdat de opgave op het gebied van mentale gezondheid in de provincie Groningen groot is, is dit verder uitgewerkt in het regioplan 'Mentale gezondheid is een zaak van alle Groningers'. Daarnaast is het verbeteren van de mentale gezondheid één van de vier thema's van de sociale agenda van 'Nij Begun' (gericht op herstel en perspectief na de gaswinning).

Voorafgaand aan bovenstaande ontwikkelingen werd in regionaal verband al gewerkt aan preventieve maatregelen gericht op mensen met een psychische kwetsbaarheid. Zo zijn we in Groningen al gestart met laagdrempelige steunpunten als de herstelacademie en een inloopvoorziening GGZ. Met het IZA kan er een plus gezet worden op het geheel.

De gemeente Groningen heeft ook haar eigen Gezondheidsbeleid 'Gezond Leven in 050'. Hierin is naast een gezonde basis, een gezonde leefomgeving en gezond gedrag de mentale gezondheid geïntroduceerd als nieuw thema.

Op grond van een aangenomen motie van de gemeenteraad is in 2024 aanvullend daarop het Actieplan Mentale Gezondheid Jongeren opgesteld. Dit plan heeft als doel om de mentale gezondheid van jongeren in de leeftijd van 12 tot 27 jaar te verbeteren vanuit een preventieve benadering.

De bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de aanbieders Wmo begeleiding en WIJ Groningen van belang, vanwege de toenemende instroom aan jongvolwassenen met een psychische kwetsbaarheid (zie 3.4.2).

3. Koers toekomst

Rekening houdend met de aandachtspunten en de opgaven en ontwikkelingen uit hoofdstuk 2 willen we voor de toekomst een aantal zaken aanscherpen of aanpassen. Dit beschrijven we aan de hand van dezelfde indeling als de nota 'Terugblik 2019 – 2023 gebiedsondersteuningsnetwerken'.

3.1 Selectie aanbieders

Net als nu willen we in de toekomst de Wmo begeleiding gebiedsgericht organiseren. We gaan daarbij uit van de bestaande vier (CBS) gebieden:

- Centrum, Oude Wijken
- West
- Oost en Ten Boer
- Zuid en Haren.

Per gebied wordt een hoofdaanbieder (of een combinatie van aanbieders) verantwoordelijk voor een passend, dekkend en divers aanbod voor de bewoners met een ondersteuningsbehoefte.

Hiervoor zullen we een aanbesteding uitvoeren voor de selectie van minimaal twee en maximaal vier hoofdaanbieders. Een hoofdaanbieder kan voor maximaal twee gebieden verantwoordelijk worden.

Door meer dan één aanbieder te selecteren is de uitvoering van de ondersteuning niet afhankelijk van één partij en daardoor minder kwetsbaar. Verder is de schaal daardoor kleiner met een positief effect op de kennis van het gebied met al zijn mogelijkheden en samenwerkingspartners.

Tot slot leert de huidige situatie met meerdere aanbieders dat iedere partij haar eigen expertise heeft. Daardoor is er een grotere verscheidenheid aan kennis en ervaring. Met kennisdeling levert dat alleen maar meerwaarde op voor onze inwoners.

3.2 Omvang opdracht en aandachtspunten opdracht

Op dit moment bieden de aanbieders de volgende dienstverlening: Wmo begeleiding, Wmo kortdurend verblijf en sociale activering vanuit de Participatiewet. Daarnaast wordt er ondersteuning geleverd aan inwoners met een zintuiglijke beperking door landelijk werkende instellingen en door partijen die ingezet worden door inwoners met een persoonsgebonden budget. Tot slot verleent WIJ Groningen lichte ondersteuning (kortdurende en niet intensieve ondersteuning).

Sociale activering geen onderdeel opdracht

In de 'Terugblik 2019 -2023 gebiedsondersteuningsnetwerken' hebben we al geconstateerd dat het wenselijk is dat de directie Werk & Participatie meer ruimte krijgt voor het inschakelen van partijen voor sociale activering. Rekening houdend daarmee willen we voor de periode vanaf 2027 de uitvoering van sociale activering loskoppelen van de Wmo begeleiding.

De gemeente blijft sociale activering uitvoeren, maar belegt de opdracht en middelen daarvoor niet meer volledig bij de te selecteren aanbieders Wmo begeleiding.

Overigens blijft er een verbinding tussen de aanbieders Wmo begeleiding en de directie Werk & Participatie bestaan (zie paragraaf 3.4.2).

Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf

De toekomstige opdracht omvat daarmee Wmo begeleiding en kortdurend verblijf voor alle inwoners in hun gebied. Uitzondering zijn de inwoners met een zintuiglijke beperking, bewoners met een persoonsgebonden budget of personen die WIJ Groningen ondersteunt.

Onder Wmo begeleiding valt dagbesteding en wat we tot nu toe individuele begeleiding noemen.

Omdat we de ondersteuning zoveel mogelijk collectief willen bieden is de term individuele begeleiding niet meer passend. Daarom spreken we voortaan van begeleiding.

De begeleiding richt zich op het bieden van begeleiding in het dagelijks functioneren. Het gaat om het herstellen of compenseren van een beperkt of afwezig regelvermogen. Zonder de ondersteuning

zou de inwoner wellicht niet thuis kunnen wonen of mogelijk zichzelf verwaarlozen. De ondersteuning gaat om begeleiding in het alledaagse, zoals het aanbrengen van dagstructuur, het regelen van dagelijkse zaken of het hulp bieden bij het nemen van besluiten.

De dagbesteding heeft als doel mensen met een beperking te ondersteunen bij het actief zijn in de maatschappij. Zo kunnen zij zinvol bezig zijn, hebben een dagstructuur en kunnen sociale contacten aangaan. Bovendien kan dagbesteding ingezet worden om mantelzorgers te ontlasten. De aanbieders zijn, daar waar nodig, ook verantwoordelijk voor het vervoer naar de dagbesteding.

Dit is ook het doel van kortdurend verblijf waarbij een inwoner tijdelijk logeert in een instelling.

Thuisplus en dagbesteding

Als stap naar zelfstandig wonen kennen we binnen beschermd wonen het dienstverleningsproduct Thuisplus. Dit is beschermd wonen vanuit een eigen woning, waarbij 24 uur per dag toezicht en begeleiding beschikbaar is.

Op dit moment wordt in regionaal verband een ontwikkelopdracht gemaakt die de dagbesteding vanuit de Wmo raakt. Sommige mensen die gebruik maken van Thuisplus zijn gebaat bij dagbesteding. De mogelijkheden daarvoor bij de aanbieders beschermd wonen zijn begrensd.

Rekening houdend daarmee behelst de ontwikkelopdracht dat zij gebruik kunnen maken van dagbesteding van een aanbieder Wmo begeleiding. De nadere organisatorische invulling, waaronder de financiering, zijn op dit moment nog niet bekend.

Inhoudelijk staan wij achter deze ontwikkeling en zullen van de te selecteren aanbieders verlangen dat zij hieraan meewerken.

Woonbegeleiding

In het voorjaar van 2025 start de gemeente, samen met een aantal andere gemeenten in de regio, met een pilot woonbegeleiding thuis voor de duur van één jaar. Deze kan worden uitgevoerd door aanbieders Wmo begeleiding of beschermd wonen.

Woonbegeleiding is gericht op inwoners met een woonadres die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen en hulp nodig hebben bij het organiseren van hun dagelijks leven in hun eigen woonomgeving. Deze ondersteuning kan ook worden ingezet in de avonden en de weekenden.

De doelgroep bestaat naar waarschijnlijkheid voornamelijk uit jongvolwassen uitstromers uit intramurale jeugdzorg en beschermd wonen. Ook de jongvolwassenen waarvoor reguliere Wmo-ondersteuning te licht en beschermd wonen juist te zwaar is, kunnen gebruik maken van de woonbegeleiding thuis. Met deze inzet van kan instroom in zwaardere vormen van beschermd wonen voorkomen worden. Gedurende de looptijd van de pilot zullen we bezien of het wenselijk is de woonbegeleiding bij de aanbieders Wmo begeleiding of aanbieders beschermd wonen te beleggen.

Landelijke en regionale ontwikkelingen

In de toekomst kunnen zich landelijke en regionale ontwikkelingen voordoen die van invloed kunnen zijn op de doelgroep van de aanbieders. Binnen de af te sluiten overeenkomsten willen we ruimte maken om hier desgewenst op in te kunnen spelen.

3.3 Taakgerichte financiering

In de afgelopen jaren heeft de taakgerichte financiering goed gewerkt. De ingezette transformatie, kostenbeheersing en beperking van overmatige winst zijn succesvol geweest. In de uitwerking zijn er wel verbeterpunten voor de toekomst; bijvoorbeeld t.a.v. indexatie.

Aanbieders hebben bij de laatste verlenging (2025-2026) aangegeven dat er zorgen waren over de balans tussen budget en taken. Vervolgens is samen met aanbieders een actie-agenda opgesteld om taken meer in evenwicht met het budget te brengen.

Ook in de komende contractperiode vanaf 2027 gaan we werken met een lumpsum per gebied per jaar. Uit die lumpsum moeten alle taken van deze opdracht bekostigd worden zoals beschreven in paragraaf 3.2 en 3.4.

Voor de taakverdeling tussen wat we verlangen van de GON hoofdaanbieders en WIJ Groningen (beschreven in 3.2, 3.4.1 en 3.5) gaan we uit van een ongewijzigde situatie. Dit betreft de werkwijze tussen hoofdaanbieder en WIJ Groningen bij lichte ondersteuning, bewonersinitiatieven en nieuwe indicaties en herindicaties.

Uitgangspunten

In de nieuwe contractperiode hanteren we de volgende uitgangspunten bij de financiering:

- We werken vanuit partnerschap (zoals omschreven in 3.6).
- De lumpsum staat in principe voor alle jaren vast. Wel vindt jaarlijks indexatie plaats overeenkomstig VNG advies.
- Er moeten afspraken over risicoverdeling tussen aanbieders en gemeente komen. Denk daarbij aan vergrijzing of verschuivingen tussen de omvang van persoonsgebonden budgetten en zorg in natura. Ook in bijzondere omstandigheden moet de gemeente de lumpsum zonder contractwijziging kunnen bijstellen zodat deze aan blijft sluiten bij de ondersteuningsbehoefte. Het kan bijvoorbeeld gaan om wijzigingen in rijks- en/of gemeentelijk beleid waardoor het aantal inwoners dat beroep doet op de te leveren ondersteuning sterk gaat veranderen. In de aanbesteding werken we dit verder uit.

Berekening lumpsum

Het berekenen van de lumpsum is nu anders dan bij de start van de GON in 2019. Het budget kon indertijd gebaseerd worden op de productie uit 2017 en kostprijsonderzoek. Maar omdat in alle gebieden een (verschillende) transformatie heeft plaats gevonden, producten zijn gewijzigd en ook niet altijd meer met indicaties wordt gewerkt is die oude berekeningswijze uitgesloten. We gaan verkennen welke mogelijkheden er zijn om het budget vast stellen. Eén van de opties is te werken met een zogenaamd normbudget, waarbij de huidige lumpsum met een enkele bijstelling wordt doorgetrokken naar de toekomst. De huidige lumpsum is:

huidig contract in mln. euro	2025
GON Groningen	16,0
GON Haren	0,8
sociale activering	0,5
PGB	P.M.
	17,3

Sociale Activering zal geen onderdeel van de opdracht meer zijn en het bedrag wordt uit de lumpsum gehaald. De huidige aanbieders kregen jaarlijks achteraf extra budget wegens daling van het aantal mensen dat Wmo begeleiding kreeg via een persoonsgebonden budget. Dit bedrag is inmiddels opgelopen tot 1,9 mln. euro. Omdat de daling van het aantal persoonsgebonden budgetten niet volledig toe te schrijven is aan de aanbieders is dit nog een punt van discussie. Er wordt daarom nog bekeken of (een deel van) dit bedrag ook toegevoegd moet worden aan de nieuwe lumpsum. Zoals vermeld in de uitgangspunten moet bekeken worden hoe we omgaan met wijzigingen in rijksbeleid die zich kunnen vertalen in wijzigingen op de algemene uitkering en/of invloed hebben op de grootte/zwaarte van de doelgroep. De vraag is of deze in een ventiel verwerkt kunnen worden of direct via een wijziging van de lumpsum.

Andere bijzonderheden voor de nieuwe contractperiode zijn:

- Het budget voor de lumpsum zal worden geïndexeerd. Voor indexatie zal voortaan het advies van de VNG gelden, die hier beter op aansluit.

- In de huidige lumpsum zit o.a. een bedrag voor uitvoeringskosten en kosten voor alternatieve oplossingen. Dit blijft in stand bij het doortrekken van de lumpsum.
- We gaan bekijken of en hoe de verrekening van toekomstige mutaties m.b.t. persoonsgebonden budgetten het beste kan plaatsvinden.
- We gaan afspraken vastleggen over hoe we omgaan met winsten die aanbieders maken op dit contract. Hierbij leggen we ook een relatie met mogelijke toekomstige personeelstekorten, omdat we niet willen dat er winst wordt gemaakt doordat inwoners door personeelstekorten geen ondersteuning ontvangen.
- We gaan bekijken of de huidige verdeling van het totale budget over de gebieden in overeenstemming is met de opgaven in deze gebieden en of deze aanpassing behoeft.

Op dit moment gaan we ervan uit dat de lumpsum binnen de gemeentebegroting zal passen. Mocht dit niet zo zijn dan moet de opdracht worden bijgesteld (taken in overeenstemming met het budget).

3.4 Transformatie ondersteuning of ontwikkelopdracht

3.4.1 Laagdrempelig aanbod

Ook vanaf 2027 willen we verder werken aan de transformatie van de ondersteuning. We zijn nog niet klaar.

Ons uiteindelijke doel is een inclusieve samenleving, waarin iedereen naar vermogen mee kan doen en ertoe doet. Een deel van de inwoners heeft ondersteuning nodig. Deze ondersteuning beleggen we bij de te selecteren aanbieders. De opdracht is om een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand ondersteuningsaanbod te bieden. Zo laagdrempelig mogelijk; waar mensen zonder beschikking gebruik van kunnen maken. En specialistisch daar waar nodig.

Foto Wiershoeck

We dragen een warm hart toe aan maatschappelijke initiatieven waarbij eenieder met zoveel mogelijk vrijwillige inzet van betekenis is voor elkaar en de buurt. WIJ Groningen heeft als opdracht om deze initiatieven te faciliteren. Dit betekent dat WIJ Groningen desgewenst meedenkt en meehelpt bij hun groeiproces.

Wanneer ze volgroeid zijn vinden we het belangrijk dat de aanbieders aansluiten bij en gebruik maken van alle maatschappelijke initiatieven in hun gebied die hun opdracht raken. En deze desgewenst (financieel) ondersteunen.

Dit geldt in ieder geval voor de Wiershoeck, Kringloop plus, het Odensehuis en het Hamelhuys (de zogenaamde pareltjes). Deze initiatieven hebben we eerder in overleg met de gemeenteraad aangewezen als samenwerkingspartijen voor de aanbieders.

Aanvullend daarop kunnen de aanbieders eigen aanbod ontwikkelen en uitvoeren. Al dan niet via onderaannemers.

Tot nu toe gebruikten we de benaming algemene voorziening en maatwerkvoorziening voor de ondersteuning waarvoor respectievelijk geen of juist wel een beschikking nodig is. Dit zijn juridische termen die maar een beperkt beeld geven van de ondersteuning. Daarom spreken we voortaan liever van basisondersteuning en aanvullende ondersteuning. De volgende tabel geeft een beschrijving van beide.

<u>Wat</u>	<u>Basisondersteuning</u> Begeleiding en dagbesteding.	<u>Aanvullende ondersteuning</u> Begeleiding en dagbesteding.
<u>Doel</u>	Algemene ondersteuning die bijdraagt aan zelfredzaamheid en participatie.	Specialistische ondersteuning die bijdraagt aan zelfredzaamheid en participatie.
<u>Toegankelijkheid</u>	Via lichte toets Juridische betiteling: algemene voorziening.	Via beschikking Juridische betiteling: maatwerk.
<u>Doelgroep / kenmerken deelnemers</u>	Gebruikers van begeleiding hebben een redelijk tot beperkt inzicht in haar/zijn ondersteuningsbehoefte. Gebruikers dagbesteding hebben een gemiddelde tot duidelijke structuur nodig.	Gebruikers van begeleiding hebben een beperkt tot zeer beperkt inzicht in haar/zijn ondersteuningsbehoefte. Gebruikers dagbesteding hebben een strakke structuur nodig.
<u>Organisatie / uitvoering</u>	Collectief aanbod tenzij. A*) uitvoering door vrijwilligers en beroepskrachten (beroepskracht is op de achtergrond aanwezig en ondersteunt wanneer nodig of beroepskracht coördineert); B) uitvoering volledig door beroepskrachten. * Kan een maatschappelijk initiatief zijn. Beroepskrachten hebben generieke deskundigheid, aangevuld met specifieke deskundigheid en signalerend vermogen.	Uitvoering door beroepskrachten met specifieke deskundigheid en signalerend vermogen.

Bestaande basisondersteuning

We zijn blij met de basisondersteuning die er nu is. Dit willen we graag behouden. Daarom zullen we bij de aanbesteding:

- verlangen van de inschrijvende aanbieders dat de gebruikers zo weinig mogelijk merken van de aanbesteding voor de periode vanaf 2027;
- de inschrijvende aanbieders vragen om in een plan van aanpak te beschrijven hoe ze dit willen realiseren;
- de bovenstaande eis onderdeel te laten uitmaken van de selectiecriteria.

Wanneer er andere aanbieders worden geselecteerd verwachten we, door de bovenstaande aanpak, dat deze de huidige aanbieders benaderen voor een contract als onderaannemer voor het voortzetten van het bestaande aanbod.

Tegelijkertijd moeten we hierbij zeggen dat we daarmee niet voor 100 procent kunnen garanderen dat het huidige aanbod aan basisondersteuning blijft bestaan. Reden is dat een deel van het aanbod ook uit andere bronnen wordt gefinancierd (bijvoorbeeld middelen wijkvernieuwing en Regiodeal).

Foto Buurten bij Bernlef

Omvang basisondersteuning

We willen de omvang van de basisondersteuning groter maken en meer gelijktrekken per gebied. Daarom zullen we voor ieder gebied de onderstaande oplopende percentages hanteren.

- Eind 2027 ontvangt minimaal 15% van de gebruikers de ondersteuning via basisondersteuning.
- Eind 2028 ontvangt minimaal 30% van de gebruikers de ondersteuning via basisondersteuning.
- Eind 2029 ontvangt minimaal 50% van de gebruikers de ondersteuning via basisondersteuning.
- Eind 2030 ontvangt minimaal 70% van de gebruikers de ondersteuning via basisondersteuning.

Minimaal 15 % van de van de gebruikers van basisondersteuning maakt gebruik van een maatschappelijke initiatief.

De monitoring en sturing hierop werken we nog uit. Verder gaan we voorafgaand aan de looptijd van de verlengingstermijnen bezien of nieuw te behalen percentages wenselijk en haalbaar zijn.

3.4.2 Ontwikkelpotentie en mogelijkheden gebied

Ontwikkelpotentie

Sommige inwoners die gebruik maken van Wmo begeleiding kunnen mogelijk de ontwikkeling naar betaald werk maken. Belangrijk is dat de aanbieders dit signaleren en melden bij WIJ Groningen. Vervolgens kan met de coaches van de directie Werk & Participatie worden bezien welk traject passend is. Te denken valt aan de doorontwikkeling naar beschut werk bij iederz, een afspraakbaan of participatiebanen.

Speciaal voor jongeren die praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs volgen en uitstroomprofiel dagbesteding hebben kennen we de Route Arbeid+. Dit is een aanpak gericht op ontwikkeling met als doel een opleiding of een betaalde baan. Zonder deze aanpak is het eindstation vaak dagbesteding. Voor de jongeren die daar volgens de school baat bij hebben richt het team Route Arbeid+ zich op de verdere ontwikkeling na het verlaten van de school. Een deel van hen heeft (tijdelijk) een passende dagbestedingsplek nodig gericht op ontwikkeling. Daarin hebben de aanbieders Wmo begeleiding een rol.

Mogelijkheden gebied

Van de aanbieders verlangen we dat ze verbindingen leggen en samenwerken met andere partijen in hun gebied die van belang zijn voor hun opdracht. Daarbij gaat het om:

- Maatschappelijke initiatieven die de Wmo begeleiding raken.
Van de aanbieders verlangen we dat zij daar gebruik van maken wanneer deze helpend zijn voor de ondersteuningsvraag van bewoners. En deze (financieel en met advies) ondersteunen (zie 3.4.1);
- Woonleefconcepten voor ouderen.
Gedurende de looptijd van de overeenkomst zullen er in alle gebieden woonleefconcepten voor ouderen gerealiseerd worden (zie paragraaf 2.2). Van de te selecteren aanbieders verlangen we dat ze desgewenst aansluiten bij deze woonleefconcepten;
- Voorzieningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.
Daarmee doelen we op laagdrempelige inloop- en herstelvoorzieningen als de inloopvoorziening Ixta Noa en herstelacademies (zie paragraaf 2.2). In eerste instantie is het belangrijk dat WIJ Groningen mensen op alle mogelijkheden wijst. Voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die gebruik maken van ondersteuning van de aanbieders is het van belang dat de aanbieders met deze voorzieningen samenwerken. Het kan een waardevolle toevoeging zijn. Ook kan het lotgenotencontact en inzet van ervaringsdeskundigheid van deze voorzieningen helpend zijn na afronding van de Wmo begeleiding. De aanbieders kunnen hun gebruikers desgewenst ondersteunen om hun weg naar die voorzieningen te vinden en daarvan gebruik te maken;

Foto Ixta Noa

- Laagdrempelige culturele mogelijkheden.
Eén van onze doelen van ons cultuurbeleid is dat iedereen op een laagdrempelige manier met cultuur in aanraking kan komen. We willen dat bewoners van alle gebieden mee kunnen doen aan kunst en cultuur. Dus ook mensen die het misschien niet kunnen betalen, mensen die denken dat cultuur niet voor hen is, mensen die de stap niet durven te zetten of nooit geprikkeld zijn om iets te doen met cultuur.
Inmiddels zijn in alle gebieden van de aanbieders cultuurcoaches actief. Deze hebben nauw contact met de gebiedsteams en met WIJ Groningen. Zij kunnen desgewenst in overleg met de aanbieders cultureel aanbod toesnijden op de doelgroep. Zo is de Open Studio in Zuid een deel van de tijd ‘prikkelarm’ en daarmee geschikt voor jongeren met een psychische kwetsbaarheid. De Open Studio’s zijn vrij toegankelijke creatieve plekken waarbij kunst en cultuur als middel wordt ingezet voor jongeren om elkaar te ontmoeten, te inspireren en ‘samen vette dingen te maken’. Iedere studio heeft zijn eigen discipline variërend van theater, dans, muziek tot beeldende kunst en een kunstenaar die de jongeren kan helpen met een project.
- Laagdrempelige mogelijkheden sport en bewegen.

Ook bij laagdrempelige mogelijkheden voor sport en bewegen kunnen de aanbieders hun gebruikers ondersteunen en stimuleren om hun weg naar die voorzieningen te vinden en daarvan gebruik te maken. Bijvoorbeeld de activiteiten van Groningen Beweegt die ontmoeting, sport, bewegen en leefstijl aan elkaar verbindt.

3.5 Toegang

In de toekomst willen we de toegang tot de ondersteuning in beginsel via WIJ Groningen laten verlopen.

De reden is dat WIJ Groningen inwoners die bij hen aankloppen met een brede blik benadert. Hierdoor kan WIJ Groningen goed bezien of naast de inzet van begeleiding en/of dagbesteding nog andere ondersteuning nodig is.

Verder kunnen we zo toezien op de kwaliteit van de ondersteuning. WIJ Groningen doet dit in haar rol als onafhankelijk procesregisseur. Daarbij beoordeelt WIJ Groningen of de ondersteuning nog passend is of dat er bijgestuurd moet worden. De intensiteit daarvan hangt af van de zelfredzaamheid van de inwoner en de complexiteit van de ondersteuningsbehoefte. Dit kan zijn dat er geen regie op het zorgproces en/of de aanbieder nodig is als het om tijdelijke en beperkte ondersteuning gaat. Soms kan de inwoner prima zelf de regie voeren en WIJ Groningen benaderen wanneer dat nodig is. Voor inwoners voor wie dat niet geldt neemt WIJ Groningen het initiatief voor het uitvoeren van evaluaties. Bij aanvullende ondersteuning is dat moment gekoppeld aan de afloop van de beschikking.

Foto Floreshuis

Als WIJ Groningen samen met de inwoner de ondersteuningsdoelen heeft bepaald en begeleiding of dagbesteding gewenst is, wordt de hoofdaanbieder benaderd. Deze bekijkt hoe de ondersteuningsdoelen behaald kunnen worden. Concreet gaat het om welke ondersteuning (basis- of aanvullende ondersteuning in de vorm van begeleiding of dagbesteding), de hoeveelheid uren, de uitvoerende aanbieder en de duur.

Wanneer het om aanvullende ondersteuning gaat, heeft WIJ Groningen nog de laatste stem of zij dit passend vinden. Als dit zo is adviseert WIJ Groningen de gemeente om een beschikking af te geven. Daarbij zijn we gaan werken met meer langdurige beschikkingen en meer beschikkingen voor onbepaalde tijd. Hierdoor hoeven inwoners alleen in gesprek over het verlengen van hun beschikking als daar aanleiding toe is. De hoofdaanbieder overlegt dan met WIJ Groningen als dit nodig is en anders handelt de hoofdaanbieder dit zelf af. Wij hebben dit gedaan omdat de gesprekken over de indicatie voor mensen belastend kunnen zijn. Verder draagt dit bij aan meer efficiency in de keten, waardoor de beschikbare capaciteit zoveel mogelijk wordt ingezet op een manier waar onze inwoners bij gebaat zijn.

Uitzondering op het bovenstaande is de basisondersteuning waarbij sprake is van een maatschappelijk initiatief waar inwoners rechtstreeks kunnen instromen. Deelnemers hieraan bestaan vaak uit verschillende doelgroepen, waaronder de doelgroep van de hoofdaanbieders.

3.6 Relatie gemeente en aanbieders

De gemeente is opdrachtgever van de aanbieders en zal in die rol sturen op de uitvoering van de ondersteuning. Zeker waar het gaat om de kerntaak; het bieden van een passend, dekkend en divers aanbod voor de bewoners met een ondersteuningsbehoefte.

Zoals in 3.5 aangegeven willen we de ondersteuning verder ontwikkelen of transformeren. Net als nu vervullen de aanbieders daarin een belangrijke rol. In de toekomst blijven we de aanbieders daarom als een strategische samenwerkings- en gesprekspartner zien. Zij zijn naast opdrachtnemer nadrukkelijk ook een partner waarmee we in wederzijds vertrouwen aan de transformatie van de ondersteuning werken.

We zien grote voordelen voor het aangaan van overeenkomsten voor een lange periode. Dit biedt rust voor de gebruikers en de aanbieders. Ook is dit nodig voor het realiseren van de ontwikkelopdracht in wederzijds vertrouwen. Tegelijkertijd willen we mogelijkheden inbouwen om hiervan af te wijken door verlengingsopties op te nemen. Dit kan door bijvoorbeeld een contractduur van vier jaar met drie verlengingsopties van drie jaar.